

בריתנו וצדקה

המכון להוצאת כתבי ומאמרי מורינו הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א

קול דודי דופק

(שיר השירים ה' ב')

גילוי התכלת ארגמן קהה קוצים, ועליה להר הבית

עליה להר הבית

מדרש שיר השירים (כ"ג פרשה ה'): רחצתי את רגלי, מטינוח עבודת כוכבים - יודעת הייתי שאבק של אותו מקום משיאני לעבודת כוכבים. אעפ"כ דודי שלח ידו מן החור.

העמק דבר (במדבר פקק לג פסוק נה): לשכים בעיניכם. היינו עין הדעת, דטבע ארץ ישראל מפתה לע"ז, כמבואר במדרש שיר השירים על הפסוק רחצתי את רגלי איככה אטנפם, שאותו מקום משיאני לע"ז(ח):

הרחב דבר (ש, ט): והסיבה לזה דכל שהמקום קדוש ביותר, התגברות הטומאה אשר זה כנגד זה עשה האהים שמה ביותר, ומשום הכי בירושלים שעבודת הקודש בגבורה, איתא במדרש שלא היה עבודה זרה שלא נעבד בירושלים שנאמר ופסיליהם מירושלים ומשומרון (ישעי' י"ג), ובבית שני שהיתה קדושת התורה במעלה עליונה כמש"כ ריש פרשת חצוה, על כן נתגבר טומאת שפתים שהוא לשון הרע ושנאת חנם (כמש"כ להלן ל"ה ל"ד ונ"ג פרשת האינו), והיינו משום דלשון הרע הוא מקביל לקדושת התורה כדאיתא (בערכין דף י"ז) על הפסוק מרפא לשון עץ חיים. עכ"ל.

ואם כן נשאלת השאלה, למה הקב"ה מצפה שיחזרו לירושלים (עי' כוזרי המוצא סוף המלאכה)? הרי שם ייצר עבודה זרה הכי גדול. אלא מכל מקום הקב"ה רוצה שיחזרו לירושלים, ולא מקבל הטענה שכבר בגלות בבל רחצנו רגלינו מע"ז.

אותו סברא הוא גם על עליה להר הבית, שהקב"ה פתח השערים במלחמת ששת הימים לאפשר להתפלל שם, שהיא מצווה של לשכנו תדרשו וקבאת שמה (דברים י"ג), ומצוות תפילה בהר הבית (מסכת שמונה ט"ז-י"ג), והחזקת הר הבית ביד ישראל, ומניעת השתלטות הערבים שם, וכן הכנה להקרבת

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק
פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי
שראשי נמלא טל קנצותי רסיסי ליליך:

ופירש רש"י (ש), 'טל' ו'רסיסי לילה' הם שכר מצות קלות הנוחות לעשות, כטל ושכר מצות חמורות הקשות כטורח רסיסי לילה.

תכלת

והכוונה לעניננו, מצות תכלת שנתגלה ארגמן קהה קוצים [מורקס טרונקולוס, חלזון הפורפורה. ולא הדינון של ראדזין], ונתגלה בבירור גמור, כמבואר בספרים לולאות תכלת, כליל תכלת, חוט תכלת, בכנף איש יהודי, לבוש הארון, משיכיר, ועוד (עי' אורח החיים). וזה גילוי שכינה, כמו שאמרו חז"ל (ספרי, סוף פרשת שלח): ר' מאיר אומר "וראיתם אותם" לא נאמר אלא "וראיתם אותו", מגיד הכתוב שכל המקיים מצות ציצית מעלה עליו הכתוב כאילו הקביל פני שכינה. שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר, ומעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א' טו).

ומביאים אותו מן הים, ולבירור הענין נעזרים קודם לכל ממקורות חז"ל, בגמרא, תוספתא, ראשונים ואחרונים, ובצירוף ממקורות חיצוניות.

אולם מה עונה כנסת ישראל על התכלת?

פשטי את-פתנתי איככה אלבשנה

כבר יותר מאלף ושלוש מאות שנה פשטתי את הכתונת עם תכלת, איך כעת אני אלביש אותה?

אולם לא זו הדרך, אלא צריך לקיים כל מצוות התורה, אף שיש חששות לקלקולים. כמו שכתבו הראשונים (עי' ריטב"א ר"ה דף לב ע"ג) והאחרונים (ט"ו, מ"א, פ"ח, ס' תקפ"ט סעי' ה) על ביטול תקיעות שופר בשבת, שזה לא נאמר ביו"ט, אף שיש גזירה של מתקן כלי שיר.

וז"ל ה"ט"ז: (ס"ג): דאין להם לגזור ולעקור לגמרי ד"ת שצותה לתקוע ביום זה, בשלמא בשבת לא מתעקר לגמרי, כיון שבלא שבת תוקעין ב"ט. ונראה שזהו בכלל מה שעשו סייג לתורה, ולא לעבור על ד"ת, דזהו לעבור על ד"ת לעקור לגמרי. ע"כ. וכ"ש הר הבית שהוא תורפה של ירושלים, ומשם נוחה ליכבש, לא חוששין שיצא מכשול (כמבואר להדיא בשע"ת דף טו ע"א, ומוס' ע"ה ד"ה א"ל), ומציאות זה שייך גם היום.

דודי שלח ידו מן-ההר ומעי המו עליו:

ע"י רש"י (בבב"א דף ע"ג) ענין של מכות ע"י הגוים. וכעת יש צרות מכל הגוים מסביב, ומן הערב רב מבפנים, רח"ל.

נא לא להחמיץ השעה הגדולה הזו, שלא יקרה מה שכתוב בהמשך הפסוקים, עיין עליו.

ספר הכוזרי (מלאכי ב' אות כד): אמר החבר: הובשתני מלך כוזר והעון הזה הוא אשר מנענו מהשלמת מה שיעדנו בו האהים בבית שני, כמה שאמר: (זכריה ב' יד) "רני ושמחי בת ציון", כי כבר היה הענין האהי מזומן לחול כאשר בתחלה אלו היו מסכימים כלם לשוב בנפש חפצה, אבל שבו מקצתם ונשארו רובם וגדוליהם בכבל רוצים בגלות ובעבודה שלא יפרדו ממשכנותיהם ועניניהם, ושמה על זה אמר שלמה: (ש"י ס"ג) "אני ישנה ולבי ער", כנה הגלות בשינה והלב הער התמדד הנבואה ביניהם. "קול דודי דופק", קריאת האהים לשוב. "שראשי נמלא טל", על השכינה שיצאה מצללי המקדש, ומה שאמר: "פשטתי את כתנתי", על עצלותם לשוב. "דודי שלח ידו מן החור", על עזרא שהיה פוצר בהם ונחמיה והנביאים, עד שהודו קצתם לשוב הודאה בלתי גמורה, ונתן להם כמצפון לבם, ובאו הענינים מקוצרים מפני קצורם, כי הענין האהי איננו חל על האיש אלא כפי הזדמנותו לו אם מעט מעט ואם הרבה הרבה. ואילו היינו מזדמנים לקראת אהי אבותינו בלבב שלם ובנפש חפצה, היינו פוגעים ממנו מה שפגעו אבותינו במצרים. ואין דבורנו, השתחוו להר קדשו, והשתחוו להדום רגליו, והמחזיר שכינתו לציון וזולת זה, אלא כצפצוף הזרזיר, שאין אנחנו חושבים על מה שנאמר בזה וזולתו, כאשר אמרת מלך כוזר. עכ"ל.

קרבת ובינין בית המקדש כשיתברר כל ההלכות ויהיה נתינת רשות מצד השלטון. וכן כשיתאפשר הקרבת קרבת צריך לקיים. ואין טענה לומר, אם אין מקריבים קרבת אף אחד לא נכשל בטומאת מקדש וקדשיו, ולא בהקרבת בעלי מומין למזבח, ולא בפריעת ראש, ולא בשתויי יין, משא"כ אם עולים (וזה טענת עשוי (עי' רש"י זרעים כ"ה ל"ג)). ובכל זאת הקב"ה רוצה שנעלה להר הבית להתפלל ולהקריב קרבת (עי' כוזרי, העמק לקמן).

וצריך לעשות הכל כדי שלא יהא מכשול. וזה באמת עושים היום, שיש מסלול מיוחד לעולים בטהרה שמשגיחים שלא יעלו במקום שאסור, ויש ראיות ברורות שההיכל וקודש הקדשים נמצא תחת כיפת הסלע (עי' מלכות צ"ה, המסורה על מקום המקדש, מקום אשר נחר ה', נמלאים צאלר הכמה), וכן מפרסמים ומכריזים שצריך ללכת למקוה, ולהיכנס בלי נעלי עור, וכן יש מקוה מיוחד לשוטרים. ואילו מסלול התיירים אין לנו קשר איתם. (המצב כעת השתנה הרבה לטובה, ולא דומה כלל לזמן אחרי ששת הימים, שהרבה חכמי ישראל אסרו בתור הוראת שעה עליה להר הבית).

אבל גם אם יש מכשול, הקב"ה רוצה שנעלה להר הבית, ונקריב קרבת. והרי בכל המצות יש חשש מכשול, כולל אכילת מצה ואכילת בשר ויין, וכן נישואין והולדת ילדים, וכן אכילת חמין וביצים בשבת, אם לא לומדים ההלכות, וכן בכל ד' חלקי שו"ע. ומי שמונע עצמו ממצוות אלו בגלל סכנת מכשול, וכ"ש מי שאוסר לציבור לקיים מצוות אלו, עתיד ליתן את הדין.

ואיתא בברכות (דף י"ב ע"ב): מה עשה הקדוש ברוך הוא - הביא יסורים על חזקיהו, ואמר לו לישעיהו: לך ובקר את החולה: שנאמר: ב"מ"ה ה"ה חזקיהו למות, ויבוא אליו ישעיהו בן-אמוץ הנביא, ויאמר אליו: כה-אמר ה' (צבאות), צו לביתך, כי מת אתה ולא תחיה: וגו'. מאי כי מת אתה ולא תחיה? - מת אתה - בעולם הזה, ולא תחיה - לעולם הבא. אמר ליה: מאי כולי האי? אמר ליה: משום דלא עסקת בפריה ורביה. אמר ליה: משום דחזאי לי ברוח הקדש דנפקי מינאי בנין דלא מעלו. אמר ליה: בהדי כבשי דרחמנא למה לך? מאי דמפקדת איבעי לך למעבר, ומה דניחא קמיה קודשא בריך הוא - לעביד. ע"כ.

אולם מה עונה כנסת ישראל על עליה להר הבית?

רַחֲמֵי אֱלֹהֵינוּ אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם

הרבה זמן כבר לא עלינו להר הבית, וניצלנו מכל המכשולים, ואיך כעת אנו נכנסים לבעיות כאלו?

ניתן להשיג את הגליונות גם באתר 'ברית יצחק'
וכן בדואר אלקטרוני TALMIDIM2@GMAIL.COM

נכתב בעזרה"ת ע"י מורינו הרב שליט"א
ט' לחודש אבי לודי ודודי לי, תשפ"ב

רע"נ אבי מורי ר' זאב בן אהרן ז"ל (נלב"ע ט' אלול תשע"ה), ואמי מורתי מרת רחל בת מרדכי ע"ה (נלב"ע י"ד כסלו תשפ"ב)